

EGY MEGÚJULT KÜLÖNGYŰJTEMÉNY

Nádas Péter archívuma a Megyei Könyvtárban

Könyvtárunk helyismereti szerzőként tartja számon Nádas Pétert, aki 1984 óta Zala megyében, Gombosszegen él. Gyűjti az általa írt műveket, róla szóló írásokat. Ennél azonban nagyobb volumenű munkára is vállalkozott; különgyűjteményben kezeli azt, kiegészíti fotókkal, rá vonatkozó hanganyaggal és mozgóképpel.

Ezen túlmenően megállapodást kötött az intézmény Nádas Péterrel, aki vállalta, hogy a róla szóló, hozzá eljuttatott, s általa nélkülözhető dokumentumokat az Archívumnak ajándékozza. Ez különösen az idegen nyelvű anyag számbavételében bizonyult hatalmas (nélkülözhetetlen) segítségnek. A mai napig így működik a Gyűjtemény, e kétirányú, gondos együttműködés útján.

A munka intenzitásának köszönhetően rövid idő alatt hatalmas anyag gyűlt össze, elsősorban Baranyai György energiájának és alaposságának eredményeként, melyről az olvasóközönségnek is tudomást kellett szereznie; ennek látható jele az 1994-ben kiadott Nádas Péter Bibliográfia, mely a kezdetektől, 1961–1994-ig tőle és róla megjelent magyar és idegen nyelvű irodalmat tartalmazza.

Lehet-e egy ilyen bibliográfia teljes? A saját és a róla szóló irodalmat tekintve mindenképpen. Ezt a munkát kézbe véve, legalábbis ez a képzetünk támad. A szerzők a részleteknek is hihetetlen szívóssággal mentek utána, és az említéseket is igyekeztek mind összegyűjteni. Esterházy Péter azt írja az előszóban, hogy ami ebben a munkában nem található Nádasról, az nem is létezik. (És ez nem túlzás.) A gyűjtést képanyag és dokumentumok egészíti ki, melyek valódi könyvvé alakítják a címében csak bibliográfiának elnevezett művet.

Tudjuk, hogy Nádas szemléletét, megközelítését tekintve az európai kultúrkört képes bejárni, nem csupán a nemzetit. Ebből következik, hogy Európában ismerik, fordítják, szeretik írásait. Elsősorban Hollandiában, Németországban, a skandináv államokban, de Olaszországban, és az Egyesült Államokban is. Van fordítás műveiről cseh, lengyel, szlovák, litván, spanyol, de héber nyelven is. S vonatkozik ez az ismertség nemcsak a regényeire, drámáira, hanem éppúgy az esszéire, gondolkodó írásaira is.

Nádas szenvedélyes erővel, de kikezdhetetlen logikával, eredeti látásmóddal közelít filozófiai, társadalmi kérdésekhez is. Azon írók közé tartozik, akinek szavaira érdemes odafigyelni akkor is, ha nem kiérlelt (kidolgozott) műben, hanem „csak” egy interjúban mondja el.

Ezt bárki ellenőrizheti. Lapozzon fel, vagy hallgasson meg egy interjút (mindegy, hogy melyiket, s mikor készültet), és maga is meggyőződhet erről.

Mit találunk ebben az Archívumban? Magunk sem gondolnánk mennyire szerteágazó mind mennyiségi, mind sokféleség szempontjából.

Könyvek Nádas Péter írásaival, és a róla szólókkal. Folyóiratok, magyar és idegen nyelven. Hanganyag, rádió-interjúk, videofelvételek a drámái előadásáról, televíziós felvételek. Fényképek, melyeket ő fotózott, és amit ő róla készítettek. Könyvborító-tervek, színházi előadások, felolvasások (felolvasókörutak) plakátjai gondosan bekeretezve. Kiadói tájékoztatók, író-olvasó találkozók alkalmára nyomtatott meghívók, kiállítási megnyitók programja.

És kéziratok is. Ez utóbbiak nem jelentős számban, mert a Gyűjtemény elsősorban a többszörözött (nyomtatott) anyagok összegyűjtését vállalja, de a személyességhez, egyedi jelleghez mindenképpen hozzájárulnak.

Az anyag szabadon kutatható, kivéve ez utóbbiak, melyek csupán az író engedélyével tanulmányozhatók.

Kevésbé kutatott, de annál nagyobb kincsesbánya ez a gyűjtemény azoknak, akik az író külföldi recepcióját kívánják föltárni. Nádas esetében ez tetemes mennyiség.

Megindult a tárolás korszerű eszközökre átmentése is. A kazettán felvett hanganyagot áttettük digitális adathordozóra, éppúgy a videoszalagon lévő képeket is.

A Nádas Péter Bibliográfia a Megyei Könyvtár honlapján bárki részére hozzáférhető, s most már eljött az idő, hogy elkészítsük az azóta létrehozott művek egybefoglalását is, hasonló módon, ugyanígy digitális formában, de papír alapon is. Készül tehát a Bibliográfia második része. Az elektronikus formát korszerűsítjük, átalakítjuk, igazi adatbázist hozunk létre, sok szempontú visszakeresési lehetőséggel.

Van tehát egy különlegességünk, egy különgyűjtemény, mely eddig csendesen működött, de talán egyre többen fognak tudomást szerezni róla, és használják, s így elérhetjük célunkat, hogy az alkotóhoz jusson el egyre több ember, mert igencsak érdemes részt venni abban a lelki és szellemi kirándulásban, melyet Nádas Péter kínál számunkra.

Gyenes Imre

